

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
VIIEKÜMNE ESIMESE ISTUNGI
PROTOKOLL**

Tallinnas

14. mail 2010

**Kohalviibijad
KHNi liikmed:**

Märt Rask, Riigikohtu esimees, Kohtute haldamise nõukoja esimees
Meelis Eerik, Harju Maakohtu kohtunik
Andra Pärsimägi, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Urmas Reinola, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Tambet Tampuu, riigikohtunik
Norman Aas, riigi peaprokurör
Toomas Vaher, Advokatuuri esimees
Tiina Pappel, Tallinna Halduskohtu kohtunik

Teised osalejad:

Aivar Pilv, endine advokatuuri esimees
Tiit Kollom, Tallinna Ringkonnakohtu esimees
Donald Kiidjärv, Tartu Maakohtu esimees
Tamara Hristoforova, Tartu Halduskohtu esimees
Pavel Gontšarov, Viru Maakohtu esimees
Rubo Kikerpill, Pärnu Maakohtu esimees
Villem Lapimaa, Tallinna Halduskohtu esimees
Mari-Liis Lipstok, Riigikohtu esimehe abi
Helve Särgava, Harju Maakohtu esimees
Rein Lang, Justiitsminister
Marko Aavik, Justiitsministeeriumi asekanstler
Kadri Roos, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse juhataja
Küllli Luha, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Maria Hindpere, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Elen Kraavik, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna sekretär-
asjaajaja

**Juhatas:
Protokollis:**

Märt Rask, Riigikohtu esimees, Kohtute haldamise nõukoja esimees
Elen Kraavik, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna sekretär-
asjaajaja

**Algus 10.30
Lõpp 16:38**

Istungi päevakorras on:

1. Eelmise istungi protokollki kinnitamine – 12.03.2010 korraline istung
2. Tallinna Ringkonnakohtu esimehe valimiseks nõusoleku andmine - KHNi nõusoleku andmine KS § 41 lg 1 p 5 alusel - Justiitsministeerium
Otsuse projekt: KHN annab nõusoleku Urmas Reinola Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamisel.
Materjalina lisatud Tallinna Ringkonnakohtu üldkogu arvamus.
3. Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muudatuste kehtestamine – KHNi nõusoleku andmine KS § 41 lg 1 p 7 alusel – Tartu Ringkonnakohtu, Justiitsministeerium
Otsuse projekt: KHN annab nõusoleku Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muudatuste kehtestamiseks.
Materjalina lisatud Tartu Ringkonnakohtu kodukord ja selle muudatused.
4. Ülevaade Riigikohtu esimehe ettekandest Riigikogu kevadistungjärgul – KS § 41 lg 3 p 3 alusel – Märt Rask
5. Tallinna Halduskohtu 2009.a. menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Villem Lapimaa

6. Tartu Halduskohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused – KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Tamara Hristoforova
7. Viru Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Pavel Gontšarov
8. Tartu Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Donald Kiidjärv
9. Pärnu Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Rubo Kikerpill
10. Harju Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Helve Särgava
11. Tartu Ringkonnakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Andra Pärsimägi
Materjalina lisatud aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Tartu Ringkonnakohtus 2009. aastal.
12. Tallinna Ringkonnakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Tiit Kollom
13. Justiitsministri esindaja kohtuid võrdlev kaasettekanne - KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Külli Luha
14. Ettekanne Riigikohtu 2009. a menetlusstatistikast - KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Märt Rask
Materjalina lisatud Riigikohtu tegevust iseloomustavad andmed 2009. a kohta.

Algus 10.30

Aivar Pilve tunnustamine.

Rask: Aivar Pilv on olnud aastaid kohtute haldamise nõukoja liige. See Riigikohtu esimehe poolt välja antav tunnustamise kiri on järjekorras viies. Eelmised on saanud Allar Jõks, Jaan Sootak, Aleksander Glikman ja Kalle Merusk.

Riigikohus tunnustab sind, vandeadvokaat Aivar Pilv, kuna oled toetanud Eesti õigusemõistmise arengut riigimehelikult mõtteselgete ettepanekute ja konstruktiivse kriitikaga.

Pilv: Head KHN'i liikmed ja kõik kolleegid, olen selle tunnustuse üle siiralt tänulik. Loodan, et meie mõtteavaldused on olnud viljakad ja kõigile nendele mõttevahetustele järgnevad konstruktiivsed lahendused ja otsused. Soovin teile kõigile edu, tugevat meelt ja vastupidavust. Aitäh.

Rask: Meie tänane päevakord on üsna tihe. Kas ollakse nõus aja kokkuhoiu mõttes lõunat sööma siin? Meile on tellitud võileivad. Sellise päevakorra muudatuse pakkusin mina välja. Kas on veel päevakorra muudatuse ettepanekuid? Kas ollakse seda meelt, et katsume võimalikult efektiivselt töötada? Kui esitatud päevakorrale täiendusi ei ole, siis kinnitame selle ja võtame töö aluseks.

1. Eelmise istungi protokollide kinnitamine – 12.03.2010 korraline istung

Rask: Kas on protokollile täpsustusi, keelelisi märkusi?

Reinola: Lugesdes 12. märtsi protokoll, avastasin, et mind on pandud osalejaks, kuigi ma sellel istungil ei viibinud.

Rask: Paluks protokollile veel paarist kohast keeleliselt üle vaadata. Lauseid on võimalik korrigeerida ja paremaks teha. Aga põhiolemuselt vastab sellele, mida arutati ja otsustused vastavad ka sellele. Protokoll on kinnitatud, kuid praegu alla ei kirjuta, vaadake veel üle.

Otsus: Kinnitatud

Poolt: 8

2. Tallinna Ringkonnakohtu esimehe valimiseks nõusoleku andmine - KHNi nõusoleku andmine KS § 41 lg 1 p 5 alusel - Justiitsministeerium

Otsuse projekt: KHN annab nõusoleku Urmas Reinola Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamisel.

Rask: Kas keegi Justiitsministeeriumist sooviks mõne sõnaga rääkida, miks just selline ettepanek?

Roos: Justiitsministeerium pidas konsultatsioone nii endise esimehe kui erinevate kolleegiumite esimeestega ja ka kohtunikega. Endise esimehe ettepanek oli, et Tallinna Ringkonnakohtu uueks esimeheks võiks saada Urmas Reinola ja seda ettepanekut toetasid nii kolleegiumite esimehed kui ka kohtunikud. Sellise kohtunikukonna tugeva toetuse, Urmas Reinola varasema kohtu juhtimise kogemuse ja lisaks ka üldkogu ühehäälse toetuse baasil teeb Justiitsministeerium KHN'ile ettepaneku nimetada Urmas Reinola Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks.

Reinola: Ootan enne tegutsema hakkamist ära lõpliku otsustuse ja siis lähima aja jooksul panen paika plaanid ja mõtted tulevikuks, mida ellu viima hakata.

Rask: Siin tekib üks probleem, nimelt meie põhimõtte alusel KHN'i ei kuulu kohtute juhid, isegi mitte asendusliikmena. Nii otsustas kohtunike täiskogu ja sellest on ka kinni peetud. Ivo Pilvinguga oli sama probleem, kui tema sai esimeheks. Minu küsimus sulle on, kumba sa eelistad?

Reinola: Üks ei välista teist. Kuulaja roll ei tähenda seda, et olen nüüd täiesti eemal. Ehk saan ka esimehena mõne mõtte laua taha edasi anda KHNi liikmetele arutamiseks.

Otsus: KHN annab nõusoleku Urmas Reinola Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamisel.

Poolt: 8

3. Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muudatuste kehtestamine – KHNi nõusoleku andmine KS § 41 lg 1 p 7 alusel – Tartu Ringkonnakohus, Justiitsministeerium

Otsuse projekt: KHN annab nõusoleku Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muudatuste kehtestamiseks.

Pärsimägi: Kodukorra muudatus on saanud alguse sellest §-st 2, mida enne ei olnud. Meie kohus on vahepeal veidi kasvanud ja asjade hulk kolmekordistunud. Sellega seoses on tekkinud probleeme ja sellepärast leidsime, et mõistlik oleks senine tegelik töökorraldus vormistada kodukorras.

Rask: Küsimusi?

Tampuu: Miks muudeti § 7 lg 2?

Pärsimägi: Siin muutusid ametinimetused. Selliseid ametinimetusi nagu seal oli, enam ei eksisteeri.

Rask: § 2 lg-s 3 on põhimõte, et kolleegiumi esimehe valivad kolleegiumi kohtunikud endi seast kaheks aastaks. Palun seleta, miks selline tähtaeg?

Pärsimägi: Vaidlused olid selle üle, kas seda tähtaega saab pikendada. Lepiti kokku, et ainult endise esimehe nõusolekuga, aga miks lepiti kokku 2 aastat – jään vastuse võlgu.

Rask: Kuna praegune kohtute seadus ringkonnakohtu kolleegiumit praktiliselt ei reguleerigi, siis on see valiku küsimus. Kuid kas see ei ole liialt lühike aeg? Takistusi selleks loomulikult ei ole.

Tampuu: Mis on kolleegiumi esimehe pädevus ja ülesanded?

Rask: Kolleegiumi tööd korraldab esimees, sellega on ju kõik öeldud. Kuna seaduses ei ole väga selget regulatsiooni, siis ei ole mõtet siin detailsemalt lahti kirjutada.

Pärsimägi: Arutasime seda ega pidanud täpsustamist vajalikuks.

Rask: Meil on kaks ringkonnakohut ja Tallinna Ringkonnakohtu kodukirjas on kolleegiumi esimehe ametisoleku pikkuseks 5 aastat. Kas oleks mõistlik ühtlustada?

Pärsimägi: Diskussiooni sellel teemal ei olnudki, pigem vaieldi selle üle, kuidas pikendamine toimub.

Pappel: Las olla esimesel korral 2 aastat.

Rask: Tiina märkusel on sügav sisu, sest tean omast käest, kui vaevaline on olnud Tartu Ringkonnakohtus kolleegiumide moodustamine. See on toimunud viimased 17 aastat. Olen isiklikult käinud Tõnu Antoniga nõupidamisel, kus arutati kolleegiumide moodustamist. Sellest on möödunud 3-4 aastat. Ajalooline taust tingibki selle, et inimesed, kes hakkavad kolleegiumi tööd korraldama, omandades kogemuse, oskavad öelda, kuidas ühes väiksemas kohtus kolleegium peaks töötama. Kui te olete nii otsustanud, siis KHN'il ei saa midagi selle vastu olla.

Otsus: KHN annab nõusoleku Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muudatuste kehtestamiseks.

Poolt: 8

4. Ülevaade Riigikohtu esimehe ettekandest Riigikogu kevadistungjärgul – KS § 41 lg 3 p 3 alusel – Märt Rask

Rask: Ettekanne.

Teen Justiitsministeeriumile ettepaneku analüüsida kehtivate kõrgete riigilõivude mõju sellele, kuidas on isikutele tagatud põhiõiguste kohtulik kaitse. Palun seadusandjal viia lõivumäärad proportsioonidesse. Nii vabaneks kohtutes tööjõuressurss, eelkõige kohtuasjade sisuliseks läbi vaatamiseks, mitte nt menetlusabi küsimuste lahendamiseks, mis võtab täna suure osa kohtu personali tööst.

Kohtute seaduse eelnõu kohta tahan öelda ühe lause - jõudu tööle. Kohtunikonnal ja Riigikohtu esimehel puuduvad võimalused selle protsessi muutmiseks ja kuidas parlamendis otsustatakse, on järelikult õige. Mis puudutab kohtukorralduse edasist arendamist, siis see sõltub samuti eelnõu menetluse käigust. Statistika koha pealt tuleb mõningad tendentsid välja tuua ja need korjan kokku tänasest KHN'ist ja ka Külli Luha ettekandest. Tuleb mainida, et KHN kinnitas 2009.a. kohtustatistika meetodika põhimõtted. Mõne sõnaga tuleb ettekandes peatuda praegusel väga valusal probleemil - kohtunikonna „verevahetusel“. Meil on tänase seisuga täitmata 15 kohtuniku ametikohta. Märkimata ei saa jätta Viru MK olukorda, kust on lahkunud 8 kohtunikku ja Harju MK, kus on täitmata 7, kohe 8, ametikohta.

Eraldi valdkonnana käsitlen kriminaalkohtumenetluse arenguid. Võtan aluseks Priit Pikamäe ettekande veebruarikuu kohtunike täiskogul. Riigikohtu statistikat vaadates selgus, et läbi aastate on Riigikohtus lahendatavate asjade hulk jäänud statistiliselt muutumatuks.

Põhjalikumalt tahaks analüüsida tuginedes Riigikohtu analüütiku analüüsile karistusõiguse kohta. Seal tuleks välja tuua need tendentsid, mis iseloomustavad meie karistusõiguse arengut viimase 17 a jooksul. Nt mõningad numbrid - meil on igasuguseid süüteo koosseise 1300 ja töörealisest elanikkonnast on karistatud isikuid 54%. Parlamendil tuleb aktsepteerida vajadust viia läbi põhjalik karistusõiguse revisjon lähima 5 aasta jooksul ja selgeks teha, mis on karistatav tegu ja mis mitte ning mille puhul on võimalik rakendada mõjutusvahendeid, mis ei ole karistusliku iseloomuga. Ma püüan sellest teha ühiskonda natukenegi erutava ettekande punkti ja juhtida seadusandja tähelepanu sellele, et pikas perspektiivis ei ole selline lähenemine, kus me kogu ühiskonna suudame ära karistada, jätkusuutlik. Lisan sinna juurde ka tabeli sellest, mida toob karistus endaga kaasa.

Põhiseaduslikkuse järelevalve teemas võtan seekord vaatluse alla volitusnormid. Viimasel ajal on põhiseaduslikkuse järelevalvesse tulnud palju segaseid volitusnormiga asju, mis puudutavad eelkõige nõ tehnilist reguleerimisala. Näiteks reguleeriti raamatupidamistoimkonna eeskirjadega tegelikult lausa põhiseaduslikke asju. Võtame perioodiks 10.a. ja analüüsime seda, püüdes välja tuua põhimõtted, millele üks volitusnorm peaks vastama ja kuidas tulevikus tuleks õiguskorda üles ehitada. Pigem taandub see sellele, et oleks vaja koolitada seaduseelnõusid koostavaid ametnikke. Parlament koondab tähelepanu vaid sellele, et kontrollida, kas volitusnorm on antud põhiseaduspäraselt või mitte.

Kas on veel ettepanekuid?

Aas: Kas see ettekanne avalikustatakse Riigikohtu kodulehel? Ma kindlasti toetan neid raskuspunkte selles ettekandes, aga oleks paar ääremärkust:

1) kui kirjutasime kriminaalpoliitika arengusuundasid, siis sinna sai sisse kirjutatud punkt, mille kohaselt uute tegude kriminaliseerimisele peab eelnema sotsiaalne-majanduslik mõjuanalüüs. Need arengusuunad nüüd 2010. aastaga lõpevad. See on üks punkt, mille Riigikogu on heaks kiitnud, aga mida praktikas ei ole järgitud.

Rask: Väga hea tähelepanek, panen selle mõtte kindlasti sisse.

Aas: 2) karistusregistri avalikkus. Võib-olla see šokk, mis avalikustamisega kaasneb, paneb mõtlema, aga üldiselt ma ei toeta väärtegude osas avalikustamist. See viib vahe kuritegude ja väärtegude vahel veel ähmasemaks. See haakub ülekaristamisega, kui kõik need 200 000 - 300 000 nime avalikuks teha.

Rask: See protsent 54,4 on võetud isikupõhiselt, mõnel on 3-5 karistust. Kui võtta see karistuste arv elanike arvu suhtes, siis kõik on karistatud – rinnalapsest raugani.

Vaher: Paar märkust riigilõivu teemal. Praeguse majandusliku olukorra taustal on riigilõivu teema eriti tõsine. Isikud peavad oma õiguste teostamisel praegu juhinduma sellest, kas nad suudavad riigilõivu maksta või mitte. Ja teiseks, riigilõiv on nii suur, et see mõjutab kodaniku otsust ja valikuid, mis omakorda moonutab kogu õigusemõistmise protsessi. Näiteks see, et esitatakse hagiavalduse asemel pankrotiavaldus, mis on 5000 krooni, samas kui hagi läheb maksma 100 000 – 500 000 krooni.

Karistatuse teemaga haakub veel teine väga tõsine probleem. Me kõik teame, et meil on ressursid piiratud, seega mida suudab riik politsei kaudu teha? Mida ta uurib, kelle asja ta viib karistuseni ehk toimub selektiivne karistamine sõltuvalt mingitest muudest asjaoludest, mitte rikkumisest endast. See tekitab olukorra, kus tõenäoliselt on ligi 100% neid isikuid, kellele mõne paragrahvi ikka leiaks ja tekib küsimus, kelle asja menetletakse?

Karistusregistri teema. Küsimusi tekitab see, et meil on olemas karistusregister ja konkreetne kord, kuidas sealt andmeid saab ning kuidas isik saab kontrollida, kes on tema kohta andmeid küsinud. Samas on olemas politsei register, kus on kõik need samad karistused olemas ja kõigile näha. See on kui alternatiivne andmebaas, kust saab andmeid kätte ilma eriliste piiranguteta. Ehk probleem on selles, et kõik need kaitsmehhanismid ei tööta, sest nendest minnakse lihtsalt mööda, kuna kohti, kust infot kätte saab on rohkem kui karistusregister.

Aavik saabus 11:18

Rask: Riigikohtu kriminaalkolleegium on hakanud tõsiselt arutlema selle üle, kas andmete hoidmise aeg karistusregistris on liiga pikk. Teiseks, teepõhise karistuse puhul ei tohiks peale karistuse kandmist järgnevaid repressioone kohaldada. See arusaamine, et sildistame ära igaks juhuks sünnist surmani, ei lähe kokku meile omaks võetud karistamise ideoloogiaga. Kas avalikkus aktsepteerib trahvi maksimise andmete kustutamist igasugustest karistusregistritest? Mina ei prognoosi nii kiiret arengut mõttemaailmas. Minu kohustuseks on kohtusüsteemi nimel välja öelda ja kutsuda üles Riigikogu ja juriidilist avalikkust, kaasates institutsioonide esindajad, 3-5 aasta jooksul läbi viima

revisjoni, vaielda selgeks põhidogmad ja jõuda selgusele meie karistusõiguse põhitõdedes. Igal juhul, mis puudutab riigilõivusid ja kõike muud, siis tuleks kindlasti vaidlustesse ja analüüsidesse kaasata kodanikkonna esindajad, nt advokatuur.

Tampuu: Tahtsin veel üle küsida kohtunike täitmata kohtade kohta.

Rask: Minister on välja kuulutanud konkursid 8 kohale, kuid see protsess on väga aeganõudev (keskmiselt 9 kuud), seega kui I kvartalis jääb koht täitmata, siis selle aasta eelarvest selle kohtuniku palka maksta ei tule. Kui küsimus oli seotud sellega, et kas meil on üldse kandidaate, siis ei ole välistatud juristide tulek prokuratuurist ja advokatuurist.

Pärsimägi: Eksamikomisjon on arvamusel, et kui ei ole kandidaadi aeg läbitud, siis peab esimese astme kohtusse kandideerimiseks vähemalt 45 aastat vana olema.

Aavik: Aasta lõpus vaatame veel üle ja vajadusel kuulutame veel konkursse välja. Aga mis puudutab kohtuniku koha täitmist, siis ehk peaks siin KHN'is arutama ka seda, miks täitmine võtab 9 kuud aega. See peaks olema tehtav maksimaalselt ka 5 kuuga, aga võib-olla ma ei näe piisavalt eksamikomisjoni töö sisse. Täna ei piira ükski õigusakt seda teha kiiremini, seega eksamikomisjon võiks oma töö tänases olukorras ajakriitiliselt üle vaadata.

Rask: Andra selgitusest võiks teha kirjaliku ülevaate KHN'i liikmetele ja selle e-posti teel edastada. Eksamikomisjon võiks kujundada seisukoha, millistele põhimõtetele ja rajajoontele on praeguses situatsioonis jõutud ja millest võib ministeerium lähtuda konkursside välja kuulutamisel ja KHN oma hinnangute kujundamisel. Eksamikomisjoni otsust on võimalik vaidlustada Riigikohtu üldkogus.

Pappel: Mis numbrist see 15 täitmata ametikohta on arvestatud?

Rask: See on hetkeseis, 20. mai seisuga.

Pappel: Riigilõivude teema puudutab ka kinnipeetavaid halduskohtumenetluses, sest praktiliselt kõik neist on maksevõimetud ja see on väga suur probleem.

Vaheaeg 7 min.

Rask: Läheme päevakorra teise osa juurde, kus kuulame ära kohtu esimeeste ettekanded. Teen ettepaneku, et seda päevakorrapunkti juhataks Marko Aavik, kuna mina olen üks ettekandjatest.

Aavik: Täna, esimese ettekande peaks tegema Tallinna Halduskohtu esimees Villem Lapimaa.

Eerik: Piiritleks aega, mis ettekandeks kulub, nt 10 minuti peale.

Aavik: Meil on planeeritud 30 minutit, sinna sisse peaks mahtuma ettekanne, vastamine täiendavatele küsimustele ja arutelu.

Rask: Paneme hääletusele, kas piirata ettekannet ajaliselt, minu ettepanekul võiks piirata aega 20 minutile.

Poolt 8

Aavik: Tulevikus saadetakse kõik ettekanded KHN'i listi laiali soovitatavalt nädal aega enne istungit.

6. Tallinna Halduskohtu 2009.a. menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Villem Lapimaa

Lapimaa: ettekanne.

Aavik: Prioriteet: vabade kohtuniku kohtade täitmine - on ju üks vaba koht ja see täidetakse, konkurss käib. Ja teiseks, noomituse saanud kohtuniku kohta, kuidas olukord on lahenenud peale seda, kas ta nüüd menetleb vanu asju?

Lapimaa: Ta on pühendanud nendele rohkem aega kui enne, on antud uus tähtaeg. Mul ei ole kindlust selles, et ei tule taas algatada distsiplinaarmenetlust.

Aavik: Kas jaotate tema asju ümber?

Lapimaa: Vanu asju ei jaotata ümber.

Aavik: Tuleb arvestada menetlusosalistega, et nad ei kannataks taoliste probleemide tõttu.

Lapimaa: Oleme erinevaid samme ette võtnud, oleme lõpetanud sellele kohtunikule uute asjade jagamise rohkem kui pooleks aastaks ning lisatud on konsultandi ressursi.

Tampuu: Milles seisneb selle ühe kohtuniku probleem, et tal asjad seisavad?

Lapimaa: Ei olegi sellele jälle täpselt saanud, et kas suhtumise küsimus või oskuste või iseloomu küsimus, mõni ongi lihtsalt loomu poolest aeglane.

7. Tartu Halduskohtu 2009. a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Tamara Hristoforova

Aavik: Kui suur osa on sellistel vaidlustel, kus kaevatakse vaidemenetluse peale? Kui vaie oleks korralikult lahendatud, kas siis kohtul oleks lihtsam seda vaidlust lahendada?

Hristoforova: Jaanuarist seisvate lahendamata vaiete hulk on tohutu suur. Kindlasti oleks lihtsam, sest siis juristid kontrollivad vorminõudeid.

Aavik: Tartu Halduskohus on alati oma menettlusnäitajatega silma paistnud. Sellest ettekandest jäi mulje, nagu Tallinna Halduskohtul on rohkem ressursi ja vähem asju, aga statistilised näitajad on kõik halvemad.

Hristoforova: Meie kohtus ei ole ka olnud probleeme täitmata kohtadega.

Lipstok: Kui suure protsendi moodustavad kaebustest vangide kaebused?

Hristoforova: 40%

Luha: Aasta lõpuks tuleb kokku 1600 asja, nendest 900 on vangide kaebused.

Lipstok: Milliste valdkondade kaebuste arv on kasvanud lisaks vangide kaebustele?

Hristoforova: Kasvanud on hanked, ehitusplaneering, sotsiaal- ja kohalikud küsimused.

Pärsimägi: Millest see vangide vaidemenetluste hulk sõltub?

Aavik: See sõltub vangla süsteemist ja märkisin selle endale ülesse. Suhtun väga tõsiselt sellesse ja uurin, mis see põhjus seal on. Usun ka seda, et kui vaidemenetluses asja ära menetletakse, siis kohtul on juba odavam seda menetleda, sest see on juba juristi poolt käsitletud asi kohtus.

Pärsimägi: Mõni asi on ju vaidemenetlust läbides jõudnud ka kohtusse? Kas need on korralikult menetletud, kas nendega on lihtsam või tuleb nendega probleeme juurde?

Hristoforova: Kohe kindlasti lihtsam.

Aavik: Me uurime kindlasti, mis probleem on Viru Vanglas.

8. Viru Maakohtu 2009. a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Pavel Gontšarov

Gontšarov: Ettekanne. Mulle oli esitatud veel küsimusi seoses konkreetsete menettlustega. Tsviilasjadest on 5 asja antud ametist lahkunud N. Losevtsovalt ametisse asunud A. Lõhmusele.

Pärsimägi: Kas see on hea praktika, et noorkohtunikule antakse sellised vanad asjad, stardipaketid?

Gontšarov: See on ainult jääk nendest vanadest asjadest, mis on jäänud. Kõige vanemad ja halvemad asjad on ära jaotatud enne tema tulekut.

Rask: Küsimus oli, kas olete noore kohtuniku suhtes käitunud kollegiaalselt?

Gontšarov: Asja arutati, kõigil oli võimalik esitada vastuväited. Hetkel ei ole meil lihtsalt võimalik uuel kohtunikul lasta alustada ilma stardipaketita.

Rein Lang saabus 13:05

Aavik: Keskenduksingi nendele vanadele asjadele. Siin on käsitlemata 4 pankrotiasja, mis on olnud üle 10 aasta menettluses. Lisaks üks kriminaalasi, mis on valitud vanade asjade nimekirjast. Nende kohta sooviks ka seletusi.

Gontšarov: Külavee menettluses olnud pankroti asi on tänaseks lahendatud. Mis puudutab teisi asju, siis Vinni seletas, et ei saa lõpetada, kuna pooleli on pärimismenetlus notari juures. Külaoatsa menettluses olevatest asjadest oli üks pankrotitoimik lõpetatud ja antud kohtuarhiivi, kuniks pöörduti taas kohtusse järeljagamise läbiviimise avaldusega. Külaoatsa menettluses oleva asja kohta niipalju, et tegemist on kohtunikuga, keda kolleegid on pidevalt abistanud. Talle olen esitanud ka distsiplinaarsüüdistuse. Mis puudutab kriminaalasia, siis see kohtunik sai selle vana asja ümberjagamise teel, istung on määratud 17. maiks.

Tampuu: Kuidas teil jõudlusega on, kas on reaalne, et see jääk hakkab vähenema?

Gontšarov: Jõudlus on kasvanud 100%.

Rask: Kuidas suhtuda sellesse, et keskmine menettlusaeg on 700 ja rohkem päeva?

Gontšarov: See on konkreetset Narva kohtumajas paljude üldmenettluses olevate kriminaalasjade puhul. Siin on oma osa ka inimfaktoril, nimelt olid mitmed kohtunikud kohe pensionile jäämas ning kolm kohtunikku, kes lahkusid, olid umbkeelsed.

Rask: Viru temaatikaga on Justiitsministeerium tegelenud väga jõuliselt. Kiireid lahendusi, kus normaliseeruks keskmine menettlusaeg ja töökoormus, ilmselt ei ole. Loodame, et siiski meie silmad seda aega veel näevad.

Gontšarov: Vastaksin kohe, et kui need kohad on täidetud, saan ma lubada, et olukord normaliseerub.

Aas: Üldmenettluse tähtjad on lühenenud. Justiitsministeeriumi ettepanekul me kogusime maakohtute kohta pikemaid probleeme üldmenettluse asjades. Tuli välja, et kõige pikemad ajad ei olnud Viru Maakohtus. Probleem on olnud kohtusüsteemi sisene. Märkus tuleviku jaoks, et alaealiste asjad on kaua seisnud. Kuna riigi poolt on alaealiste asjad prioriteetseteks ja kiiret menettlust nõudvateks asjadeks tunnustatud, siis nendega tuleb midagi ette võtta.

Gontšarov: Nendest asjadest ja kategooriast räägitakse kohtunikega pidevalt nii üldkogul kui koosolekul ja hoiame kätt pulsil.

Aavik: Märt just ütles, et tema ei usu lühiajalistesse meetmetesse. Oponeeriks seda, et lühiajalised meetmed ei ole kindlasti sellised, mis suudaks lühiajalistelt selle olukorra ära lahendada, aga nagu Pavel ka oma ettekandes viitas, et eelmisel aastal, kui oli antud juurde üks lisa kohtuniku koht, menetlusajad lühenesid.

Gontšarov: Esimesed viis aastat on ikkagi olnud töötamise tähe all. Järgnevateks aastateks saame nüüd planeerida selliseid asju nagu järevalve tõhustamine. Kohtus on võetud kasutusse pretsedenditud meetmed selleks, et olukorda ühtlustada. Vajadusel lahendavad kohtunikud asju terve koosseisuga teistes kohtumajades. Rääkimata sellest, et mõned lahendavad veel lisaks asju teistes kohtumajades.

Pappel: See on tõesti täiesti hämmastav, kuidas teie kohtunikud on nõus olnud kolima ühest linnast teise, see vääriks tunnustamist.

Gontšarov: Esitasin kohtuniku, kes esimesena seda initsiatiivi näitas, riikliku autasu kandidaadiks.

Lõuna 13:20 - 13:50

9. Tartu Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Donald Kiidjärv

Kiidjärv: Ettekanne.

Aavik: Kahjuks sa ei täitnud ministri käskkirja, kuna jätsid käsitlemata arvestusliku menetlusaaja, lisaks ei kõlanud sinu ettekandes infot kohtus planeeritavate töökorralduslike meetmete rakendamise kohta. Ütlesid vaid seda, et tsiviilasjades koormus tõuseb ja kriminaalasjades väheneb ja te mõtlete, kas hakata üldkogus arutama ümber spetsialiseerumise teemat. Kvartal on möödas juba, millal te hakkate seda arutama? Mis on arvestuslikud menetlusajad?

Kiidjärv: Arutame neid asju siis, kui see aeg kätte jõuab ja asi hulluks läheb, suvel kindlasti. Ei pidanud vajalikuks menetlusaegade kohta nii täpset infot jagada, aga need on mul olemas ja võin need tabelid vajadusel lisada. Mina sain aru, et kohtu esimees peab tooma välja ka olemasolevaid probleeme.

Aavik: Sa töid valikuliselt välja kohtuväliseid probleeme, mitte kohtusiseseid. Edaspidi too ka need välja. Mis puudutab maksekäsu kohta tehtud märkust, siis maksekäsu keskus selle aasta 4 kuu lahendatud asjade põhjal on kohtutesse hagimenetlusse saatnud 8,4% asjadest. Ehk see, mis teie kohtutes tekitab probleeme, ei ole maksekäsu keskus, vaid see on teie enda eelmise aasta maksekäsu jääkide menetlemine, millega te saite ebarahuldavalt hakkama. Te lahendasite neid kõige kehvemalt teiste maakohtutega võrreldes ja ka kvaliteet oli seal kõige kehvem. Keskus lahendab positiivselt ära umbes 73% asjadest. Teile oli esitatud ka lisaküsimusi.

Kiidjärv: Võin esitada vastused nendele kirjalikult, sest need on väga üksikasjalikud ja ma leian, et see ei ole KHN'ile vajalik teave.

Aavik: Siin on justiitsminister, kes tahab seda praegu kuulata. Jätame siis pankrotiasjad kõrvale, siin on 4 kriminaalasia.

Kiidjärv: Selles osas on kohtunikud vastanud ja ma võin edastada need kirjalikult täna õhtul.

Aas: Kui prokuratuuris andmeid kogusime, siis tagasiside on, et üldiselt on kõik hästi. Silma jäi aga Valga kohtumaja ühe kohtuniku üldmenetlused. Kui muudes kohtades on menetluse venimisel objektiivseid põhjuseid, kohtusüsteemi väliseid põhjuseid, siis selle konkreetse kohtuniku puhul on küll tegemist pigem kohtuniku enda töö halva organiseerimisega. Teine oli seotud Tartu kohtumajaga, seal oli üks või kaks kohtunikku, kellel kokkulepete kinnitamine võtab kuni aasta aega. Tean, et Harju Maakohtus on vastu võetud otsus, et kokkuleppe menetluse asjad ei tohiks kohtunikul üle 2 kuu aega võtta. Soovitan teil ka mõelda selle peale, et leppida kokku sisemised kriteeriumid, mille pinnalt menetluste liikide tähtaegu järgida.

Kiidjärv: Võtan märkused omaks, oleme sellest kõigest teadlikud. Valga kohtuniku suhtes on esimehe poolt algatatud revisjon, mille tulemused selguvad tehispäevaks.

Tampuu: Tundub, et peate tööjaotusi ümber jagama, kui reaalne see on, et üldkogu teeb selle teoks?

Aas lahkus 14:05

Kiidjärv: Üldkogu hääletab selle poolt, selles osas probleeme ei teki. Praegu aga otsustavad kohtumajad ise, kuidas nad tööjaotust teevad. See ongi praegu takistuseks, millest tuleks üle saada.

Rask: Täna on esimene ettekannete esitamise kord ja me kõik praegu õpime, kuidas seda õigem ja parem oleks teha. KHN'i tähelepanu peaks olema pööratud just nendele näitajatele, kust me võime tulevikus oodata Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendeid või põhjendatud pahameelt, et kohtusüsteem

ei tööta. Ettekannete sisu on olnud täna väga kõikov. Ilmselt on KHN'il täpsemalt vaja sõnastada need kriteeriumid, millele ettekanded peaksid kindlasti tähelepanu pöörama.

10. Pärnu Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Rubo Kikerpill

Kikerpill: Ettekanne.

Tampuu: Kui kohtunik töötab täiskoormusel, siis kuidas ta jõuab jääkidega tegeleda?

Kikerpill: Meil on vanade asjade jäägid kõige väiksemad Eestis. Kohtunikud haldavad neid asju nagu nad ise ütlevad ja minu hinnangul ei ole mul siin neile midagi ette heita.

Tampuu: Kas need jäägid on viimase 2 aastaga vähenenud?

Kikerpill: Kardan, et see pilt muutub, kui inimesed hakkavad pensionile minema. Pärnu mudel töötab väga hästi.

Lang: Kuidas te kavatsete lahendada selle 15 süüdistatavaga asja? Istuge prokuröriiga maha ja mõelge mingi trikk nende vastu välja, see on õiguse mõistmise au küsimus praegu.

Kikerpill: Esimese astme kohus on muudetud kriminaalmenetluses väga haavatavaks, advokaadid ründavad igasuguste protsessuaalsete nõksudega, teades, et me ei saa mitte midagi teha, et meie käed on seotud. Siin oleks mõtlemisainet. Kohtunik on muutunud ametnikuks, kellel puudub autoriteet. Selle 15 isikuga asja ma võtan isikliku tähelepanu alla.

Rask: Soovitus, enne kui hakkate selles asjas midagi ette võtma, lugege läbi materjalid, mis Riigikohtu esimehe ettekande pidamiseks on ette valmistatud, sest kriminaalkolleegium on nende asjade osas suhteliselt kriitiline. Üks asi on saavutada kokkulepe, kuid need muud ettevõtmised ei pruugi enam seaduslikud olla.

11. Harju Maakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Helve Särgava

Särgava: Ettekanne.

Aavik: Täpsustaks, et töid välja kaks menetlust pikendavat seaduse muudatust, üks oli aegumine täitemenetluse seadustiku muudatused. Tegelikult ei olnud tegemist täitemenetluse seadustiku muudatustega, vaid see põhimõte oli algusest peale täitemenetluse seadustikku sisse kirjutatud, lihtsalt vahepeal Riigikohtu lahendid selgitasid ühiskonnale aegumise olemust, misjärel hakkasid inimesed massiliselt kohtusse minema. Sellele me püüdsime siis kiirelt reageerida ja viia see lõpetamine kohtult ära täituritele. Teiseks sooviks ettekande põhjal küsida, et väitsid päris ettekande alguses, et kohtu jõudlus väheneb. Te peaksite hakkama sellega tegelema. Milline on teie tegevuskava, millal te jõuate analüüsi tulemusteni?

Särgava: Me oleme sellega tegelenud ja kriminaalasjades ongi analüüs olemas.

Eerik: Tsiviilasjades võiksin mina selgitada. Kui maksekäsu kiirmenetluse keskus Haapsalus menetleb lihtsamaid asju, siis varem olid meil need lihtsad asjad menetluses ja asju sai kiiremini lahendada. Nüüd need lihtsad asjad kanaliseeriti ja menetluses on raskemad asjad, mis võtavad kauem aega. Hagita asjade menetlus on suurenenud, see tähendab seda, et kohus peab teostama uurimist, mis võib olla ka põhjus.

Särgava: Kui kohad saavad täidetud, siis võib oodata veel paremaid tulemusi. .

Lang: Seoses võlakaitse seadusega, mille õige pealkiri on „Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seadus“, ma ei välista seda, et enne suve palun kokku kutsuda erakorralise KHN'i. Vaatamata Justiitsministeeriumi ja valitsuse vastuseisule on õiguskomisjon pannud selle Riigikogu menetlusesse esimesele lugemisele. Ega selle vastu midagi olla ei saa, et üksikisiku võlgu võib saneerida sarnaselt firmadega, loomulikult toob see plahvatuslikult koormust kohtule juurde, sest nüüd hakkavad ka üksikisikud kohtule võlgade ümberkujundamise kavasid esitama. Aga selles eelnõus on üks säte, nimelt: juhul, kui kohtunik on veendunud, et võlausaldajate huvides oleks mitte kinnipidamine nii võlgniku poolt esitatud kavast kui ka võlausaldajate arvamus mitte arvestamine, siis võib kohtunik teha nende võlgadega, mida tahab. Selle uuendusliku seisukoha autoriks on riigikohtunik Villu Kõve koostöös Paul Varuliga. Mina tahaks teada seda, et mis kohtunikud ise arvab sellest, et mis see kohtule tähendab.

Eerik: Käisin õiguskomisjonis arutamas seda küsimust. Arutasime, kas võiks olla mingi lävend kohtusse pöördumisel või igaüks võib ka oma 100 kroonise võlga kohtusse pöörduda. Praeguse hetke seisuga ma sain aru, et see lävend lükati kõrvale. Lisaks sellele peatub menetlus kõikide kostjate suhtes ning kohus peab uurima kõikide füüsiliste isikute majanduslikku olukorda.

Rask: Tuleme selle teema juurde erakorralisel KHN'i istungil.

12. Tartu Ringkonnakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Andra Pärsimägi

Pärsimägi: Ettekanne.

Aavik: Ütlesite, et halduskolleegium ei ole nõus tsiviilile appi minema. Sain ettekandest aru, et tsiviili ebaloomulikult suur töökoormus võib olla ka ajutine probleem. Mis on selle põhjuseks, et halduskolleegium välistab ajutise appiminekku? Me teame, et Tallinna Ringkonnakohtus toimub selline vastastikune abistamine.

Pärsimägi: Kui puuduolev kohtunik tööle tuleb, siis selliseid probleeme ei ole. Järgmisel aastal on see probleem veel. Ega ei ole keeldunud, aga koosolekute käigus on võetud seisukoht, et ei tulla appi. Samal ajal on meil üks halduskolleegiumi liige osalise koormusega. Kui menetlustähtajad pikenevad ja ei õnnestu seda probleemi nii õnnelikult lahendada, kui praegu loodame, siis tuleme selle teema juurde sügisel tagasi.

13. Tallinna Ringkonnakohtu 2009.a menetlusandmete aruandel põhinev analüüsiv ettekanne ja küsimused - KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Tiit Kollom

Kollom: Ettekanne. Olen mures kohtute, s.t nii maakohtute kui ka ringkonnakohtu koormuse pärast, ühe põhjusena saneerimis- ja teiste seaduste muudatuste pärast. Palju kasutatakse lahendites kopeerimist ja kirjutatakse lahti lihtsalt õigusnormide sisu.

Pappel: Mis on ringkonnakohtu halduskolleegiumi apellatsioonkaebuste ja määruskaebuste menetluspäevade arv?

Reinola: Apellatsiooni puhul 120 ja määruskaebuse 72.

14. Ettekanne Riigikohtu 2009. a menetlusstatistikast - KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Märk Rask

Rask: Räägiksin Riigikohtu statistikast, mille siia toomine on küll mõnevõrra kunstlik, kuid soovime olla teiste kohtutega solidaarsed. Riigikohtu statistika on loamenetluse tõttu oluliselt teistsugune ning teiste astmete paljud mured on meile tundmatud. Ka koormus on läbi aastate olnud sama, kuna koosseisud ega kohtunike arv ei ole muutunud ning Riigikohtus ei ole kunagi olnud täitmata kohtunike kohti. Nüüd on juba 3 aastat loa andmine olnud kolleegiumisisene, seega on veelgi süvenenud spetsialiseerumine, mille tulemusel võidab sellest õigusharu edasi arendamine, aga mitte kohtu töökorraldus. On tekkinud palju erikogusid. Erinevad kolleegiumid näevad ka õiguslikku lahendit teistmoodi. Siit ka soovitus Tartu Ringkonnakohtule – alati on võimalus moodustada teistsuguseid kolleegiume. Kui aga ka ringkonnakohtutes hakkab sügav spetsialiseerumine, siis see võib-olla ei ole kõige parem. Statistikat vaadates ärge nukrutsege, et teatud protsendi ulatuses on menetlusse võetud asjad tühistatud, sest see tulenebki sellest, et ei võeta menetlusse neid asju, millele midagi juurde öelda ei ole.

Mis puudutab statistika tagasisidet koolitusse, kogu õiguse arengusse, kohtupraktika üldistamisse, siis see on hoopis teine teema ja statistilise koormuse mõttes ei mängi rolli.

Lang: Milline on Riigikohtu seisukoht KOVide Riigikohtusse pöördumise õiguse suhtes? Olen täheldanud, et viimasel ajal võetakse sellised ka menetlusse, mis ei puuduta otseselt KOVi autonoomia riivet.

Rask: Tõlgendus võib olla väga lai, aga me ei soovi muutuda neis asjadest KOVide kaebuste läbivaatamise I astme kohtuks. Aga põhiseaduslikkuse järelevalve kohtuasjad on kasvanud 5 aastaga 3 korda. Sellest hakatakse laiemalt aru saama. Millalgi tuleb tulla selle küsimuse juurde tagasi, kas vajame eraldi kolleegiumit või konstitutsioonikohut.

Vaher: Kindlasti on mõjutanud ka respekti vähenemine PS suhtes; seadustes on kahtlasemaid lahendusi kui 10 aastat tagasi.

Rask: Ma kaldun arvama pigem, et see ei ole nii. Seadusloome on muutunud kvaliteetsemaks. Asjad on kehtinud kaua, aga tulevad alles suure ringiga, konkreetse normikontrolli kaudu välja. Aga usun, et Riigikohus ei saa kurta nende probleemide üle, mille peale peavad väga tõsiselt mõtlema I ja II aste.

Pärsimägi: 2 lahendit on riigilõivude osas olemas, 5 sellist asja on veel. Riigikogus on üks eelnõu, mis seda vähendab, ma ei tea kaugel see on. Aga mis neist saab edaspidi, kas ainult PS järelevalve kaudu?

Lang: Riigilõivusid ei tõstetud viimasel korral, need on kogu aeg olnud sellisel tasemel, lihtsalt loogika ja määrad ning vara väärtused on muutunud. Ma ei leia, et hagimenetluse riigilõivud on proportsioonist väljas. Kahe poole eraõiguslike vaidluste puhul ei pea ma õigeks rohkem kui pooles ulatuses nende maksumuse veeretamist kõigi maksumaksjate poolt solidaarselt makstavaks. Euroopas on selge suund, et kohtupidamise kulud eraõiguslike vaidluste lahendamisel peaksid olema kaetud poolte makstavate lõivudega. Täna katab see 90%. Järgmisel aastal kui kohtunike palk kasvab, kahaneb see protsent jälle. Lõivu vähendamist on võimalik taotleda.

Pärsimägi: Juriidiline isik ei saa lõivuvabastust. Miks ei võiks juriidiline isik maksta seda hiljem?

Lang: Selle üle võib mõelda.

Rask: Ettepanek on, et tuleks analüüsida.

Lang: Me oleme pidevalt analüüsinud. Riigilõivude tõstmine põhines ka analüüsil. Lugesime eelnevalt numbrid kokku, kui palju eraõiguslike vaidluste pidamine maksab. Seetõttu ongi vaja, esimehed, teie abi, millised on need kulud? Siis me saame need numbrid kuidagi kokku. Tõenäoliselt me 100%ni ei jõua, aga me ei saa ka seda lubada, et see on alla poole.

Rask: Lõiv peab olema paras. Lõiv ei tohi kaasa tuua moonutusi tegelike õiguste realiseerimisel. Inimesed hakkavad trikitama ja kohtu töökoormus suureneb.

Aavik: Kas see on valdav taktika või on need üksikjuhtumid?

Vaher: Klienti tuleb aidata. Tänapäevaste riigilõivude süsteem on üles ehitatud selliselt, et see kellel häda kõige suurem, peab maksma kõige suurema riigilõivu.

Rask: Advokaat esitab aegsasti selged ettepanekud, kuidas tuleks vaadata riigilõive kliendi pilguga. Riigilõivudest ei saa lihtsalt protsenti maha võtta. Küsimus on ikkagi selles, kuidas kõige selgemalt, ausamalt kaitsta kliendi seaduslikke huve, kuidas trikkideta menettlust alustada.

Vaher: Veel üks näide: pankrotimenetluses peab vastuvaidlemise korral teine pool esitama nõude tunnustamise hagi, millelt tuleb tasuda riigilõivu.

Lang: Mõõnan, et pankrotimenetluses on suuri probleeme. Meil on maksejõuetuse töörühm, kes võiks võlakaitse seaduse asemel keskenduda pankrotiõiguse jälgimisele ja vajadusel ettepanekute tegemisele.

Vaher: Võlakaitse seaduse osas ei vaadata, kuidas see Eestist väljaspool paistab. Investorite jaoks on oluline keeskonna läbipaistvus. Võlgade maha kirjutamise seaduse valguses võib Eestis olla natuke valemäng. Investorid on arvestanud siinsete nõuete sissenõudmise võimalustega, Eesti õigusega, reeglid on kokku lepitud, aga tagatise realiseerimisel ütleb Eesti riik, et reeglid on muutunud.

Aavik: Külli saadab võrdleva analüüsi I ja II astme 2009. a menetlusstatistikast meilile. On olnud väga huvitav ja sisukas, oleme saanud palju tagasisidet. On näha, et kohtud nende teemadega tegelevad. Loodan, et sellest areneb välja hea traditsioon.

Rask: Järgmine korraline KHN toimub 16.-17. septembril.

Luha: Tahan mainida, et ma ei osanud arvata, et need ettekanded on nii sisutihedad. Samas pean ütleva, et jäi silma, et kõik olid väga palju keskendunud töökoormusele. Tulevikus võiks arvude asemel olla rohkem sisulist hinnangut, mida on tehtud või mis on probleemid, mitte nii palju tabelleid.

Märt Rask
Juhataja

Elen Kraavik
Protokollija